

Vida comunitària, vida fraterna, identitat i sentit de pertinença

“Com més piadoses són, més conversen amb les seves germanes”

“Vull compartir amb aquesta família el do del carisma teresià i enfortir els llaços de comunió i pertinença al servei del Regne”

Art. 15, Constitucions STJ

INTRODUCCIÓ

Començant pel tercer tema de l'itinerari, us convidem a recordar la Vida i l'Obra de Teresa de Jesús per tal d'entendre el significat de la frase: **«com més santes són, més afables són en les seves converses amb les germanes»** (C41,7). En aquests 150 anys, mirant les nostres vides i comunitats, **podria la Teresa de Jesús dir-nos alguna cosa sobre la nostra manera d'entendre i viure la vida en comunitat?**

Aquesta crida compartida continua sent un testimoni vàlid per a un món on el narcisisme i l'autoreferencialitat són cada vegada més la mesura amb què es valoren les relacions i el mateix sentit de la vida? En la nostra manera de viure, es reflecteix aquest imperatiu de «fer conegut i estimat Jesús», que vam reflexionar en el tema anterior? El nostre trobament diari amb el Senyor ens compromet a humanitzar l'espai immediat i quotidià on compartim la nostra vida amb els altres?

En aquestencontre, us convidem a reflexionar sobre la vida comunitària com a conseqüència del nostre compromís de viure unencontre profund amb el Senyor en la pregària, i com una alternativa que continua sent un testimoni profètic en un món individualista, narcisista i fragmentat.

PREPAREM EL COR

"Recordo que el jesuïta Toño García ens va parlar de la crida amb tanta passió que em va quedar gravat; va dir una cosa semblant a això: 'Amb la mateixa força amb què he estat cridat, també he estat cridat juntament amb altres. Sovint la vocació s'experimenta com un do, mentre que la convocària es veu com una molèstia.' Hem de descobrir el do de l'Esperit que està amagat en una vida teixida amb els altres, amb projectes i visions compartides: per què hem estat cridats junts? Per a qui?"
(Mariola López Villanueva)

Us convidem a dedicar un temps personal per tornar al vostre camí de pregària i percebre com afecta la vostra relació amb la comunitat i les conversions successives al llarg de la vostra història personal. Teresa, en els seus escrits, ens porta a entendre que la trobada amb Jesucrist i la seva Humanitat condueix a una conversió de vida i, en conseqüència, a la integració de totes les dimensions de la persona. Amb ella, fes un viatge per la teva experiència de «crida» al llarg d'aquests anys a la Companyia.

Algunes suggeriments per a la reflexió personal:

- ➔ **Adonar-me** que Déu es preocupa per mi, per les meves germanes de la comunitat, i que Ell sap exactament què necessitem més en aquest moment de les nostres vides **(V22,9)**.
- ➔ **Recordar** com reaccio davant dels contratemps i dels «no» que rebo a la vida. Com afecten la vida comunitària?
- ➔ **Percibir i destacar** els efectes de l'oració al llarg de la meua vida com a teresiana consagrada i les transformacions que han tingut lloc durant la meua vida i en la comunitat.
- ➔ **Repassar en el meu cor**, germanes, situacions, llocs on m'he sentit enfortida per l'experiència comunitària. Estar agraïda pel que he après... pel que he rebut. De la mateixa manera, reconèixer com en aquelles situacions difícils que em vénen al cap, vaig poder créixer i aprendre que és el "fregament continu" el que ens dóna forma i ens ensenya a ser millors persones. Perdonar aquells que encara he de perdonar... i demanar la capacitat per acollir aquells que encara he d'aprendre a acollir.

ENS TROBEM

**“Viure en unitat i harmonia i estar al costat dels pobres són signes profètics del Regne i un mitjà per promoure els interessos de Jesús.”
(Art. 18, Constitucions STJ)**

Comencem la reunió invocant l'Esperit Sant perquè il·lumini les nostres ments i els nostres cors, i ens preparem per compartir en la comunitat què significa la frase de la fórmula dels vots que inicia aquest tema de reflexió, reflectint la nostra consagració i pertinença a la Societat de Jesús.

1. Invoquem l'Esperit junts (amb un cant, amb la pregària **«Veniu, Esperit Sant», amb un llarg silenci...**).
2. En silenci, amb música instrumental, **llegim aquests textos que ens preparen per a la compartició:**

“Que sempre es pugui dir de totes les filles de la Societat, que són extremadament sol·licites a pre que sempre es pugui dir de totes les filles de la Companyia, que són extremadament sol·licitants a preservar la unitat d'esperit en el vincle de la pau, el que es va dir dels primers cristians: Cor unum et anima una” (Cfr EEO II, p 71)

“Els membres de les comunitats religioses no són junts perquè s'hagin buscat els uns als altres. No han estat reunits per l'amor, l'amistat o l'interès mutu. Han estat reunits per una vocació comuna, una fe comuna i una missió comuna. Sense aquests elements teològics, els membres de la comunitat podrien formar un grup de solters, o d'amics, o fins i tot un equip apostòlic, però no una comunitat evangèlica de germans o germanes.”. (Felicíssim Martínez, On va la vida religiosa?)

3. Cançó: «La millor pregària és estimar», «Déu m'ha donat germanes» o una altra cançó que coneguem.

COMPARTIM LES NOSTRES HISTÒRIES

Oferiu un espai de temps perquè cada germana comparteixi la seva reflexió personal i perquè la comunitat, en actitud d'escolta, aculli la presència de Déu en la seva vida. Compartim de les nostres vides, utilitzant una d'aquestes pautes:

- Compartir moments importants de la vida personal i/o comunitària que van marcar una nova manera de percebre i viure la vida comunitària.
- De quines maneres, en el nostre entorn i missió, pot la nostra comunitat ajudar a adquirir (o fer créixer) aquella nova consciència de la identitat comunitària de la qual vam parlar en el nostre darrer Capítol General com un "eco" de Fratelli Tutti?

CONCLUSIÓ

Pren-te uns instants per resumir com la afirmació de Teresa és real en les nostres vides o si és només una declaració: com més santa, més propera als altres, més afable, més amable, més comunitària, més acollidora amb cada germana de la comunitat, més profund el respecte per la història de cadascuna.

MOMENT DE GRATITUD

- Cançó d'acció de gràcies.
- Convidar les germanes a una actitud d'acollida per donar-nos l'abraçada de la pau.

TEXTOS PER APROFUNDIR

A continuació, alguns textos que poden ajudar en la reflexió personal i comunitària abans o després de la reunió comunitària.

SANTA TERESA DE JESÚS. CAMÍ DE PERFECCIÓ 41,7

Així doncs, germanes, feu tot el possible per ser afables i comprensives amb totes les persones amb qui us relacioneu, perquè estimin la vostra conversa i desitgin la vostra manera de viure i el vostre comportament, i no tinguin por ni se sentin intimidats per la virtut. Això és molt important per a les religioses: com més santes siguin, més conversadores haurien de ser amb les seves germanes. I encara que us entristeixi que les seves converses no vagin com voldríeu, no us en sorprengueu mai, si voleu beneficiar-vos i ser estimades. Això és el que hem d'esforçar-nos a aconseguir: ser afables, i agradar i satisfer les persones amb qui tractem, especialment les nostres germanes”

Entendre la nostra vida comunitària a la llum de Teresa de Jesús (Assunta Romio)

En aquests 150 anys, mirant la nostra vida i les nostres comunitats, podria ser que Teresa de Jesús ens estigui dient alguna cosa sobre la nostra manera de ser i actuar, amb un cor en flames i enamorada de Jesucrist, com somiava la nostra Fundadora? La decisió personal de la Santa va ser decisiva quan va decidir invertir temps en allò que creia que era una manera de viure. Això significava abraçar la vida amb tot el que té per oferir. El secret és posar-se a les mans de Déu (C23,2). Teresa ens convida a observar com fer servir el temps que tenim disponible per dedicar-nos de la millor manera possible a fer el bé i a estar en companyia del veritable Mestre, Jesucrist (C26,2). Va decidir parar atenció a com Déu actuava dins seu i a aprendre la pedagogia de l'amor del gran Mestre, Jesucrist.

Teresa esmenta que Déu ens cuida i sap què necessita cadascun de nosaltres en cada moment, i ens demana que fem la seva voluntat (V22,9), en un procés de creixement i maduració (V25,14). Fer el poc que està al nostre abast (V31,19), curant de servir Déu i de veure la nostra pròpia naturalesa com una obra divina (V32,7). En el seu procés, va percebre i va assumir una espiritualitat de trobada amb Déu al Castell Interior, basada en la vida quotidiana. I així es va convertir en una dona plena de vida i de projectes. Amb Teresa, aprenem que l'amor ens unifica i integra des de l'essència de la vida, fent-nos descobrir que som criatures estimades i valorades per Déu. És per això que la seva experiència vital va transcendir els límits del temps, arribant a nosaltres amb la frescor de la novetat.

A **El camí de la perfecció**, posa l'accent en la necessitat de rebre les dificultats personals i relacionals com una oportunitat per créixer en la integració humana i espiritual.

Segons Teresa, tres coses són necessàries per viure en comunitat: una és l'amor mutu; una altra, el desgreu de les coses creades; i la tercera, la veritable humilitat, que, tot i que esmenta última, és la més important i engloba totes les altres (C4,4).

Teresa és, per sobre de tot, algú que aprèn de Déu; es deixa modelar per la pedagogia divina, tant en la joia com en el dolor. En aquest horitzó d'aprenentatge, s'enfronta a moltes dificultats, però amb determinació i paciència no es rendeix davant de les lliçons que Déu li ofereix contínuament cada dia (V38,9). Aquesta certesa li atorga una profunda pau interior; la confiança que està seguint el camí que li dona sentit a la vida. Tot això li provoca la necessitat de compartir el seu procés, despertant en els altres el desig de recórrer també el camí de «la més santa, la més afable» (C41,7). El Senyor ha transformat el seu ésser interior, convertint-les en dones generoses dedicades a la missió (V35,12), en una petita comunitat on tothom es pot conèixer, estimar i ajudar mútuament al llarg del camí (V36,30).

Com a teresianes, aprenem de la gran mestra la magnífica capacitat de comunicar, establir i ampliar relacions, ajudant les persones a percebre que posseeixen una riquesa interior: la presència de Déu. Especialment en les Cartes, es mostra com una persona amb un perfil molt humà: acull, guia, adverteix, anima i té un profund respecte pel ritme de cadascú. Es mostra com una persona caritativa, una companya de viatge i una guia. Amb originalitat, lidera i anima la creació de xarxes, amb l'objectiu de motivar les persones a entrar al seu castell interior i trobar-hi el Mestre. El seu cor, enamorat i inflammat d'amor per Jesucrist, fa de Teresa una cuidadora dels altres, una constructora de comunitats, una evangelitzadora, una transformadora del seu entorn, de l'Església i del món. No és pas per casualitat que Enrique de Ossó, en posar-la com a model, també ens desafii a «ser sants i savis com Teresa de Jesús».

Hora de compartir la vida (fragment), de Mariola López Villanova **La importància del primer cercle**

Fa uns quants anys, vaig conèixer una jove catalana a Dublín que em va dir que ella i la seva parella eren LAT. En aquell moment, no sabia què volia dir i em va explicar que significava «Living Alone Together» (viure sols junts).

Cadascú vivia a casa seva, però després es trobaven i interactuaven de la mateixa manera que una parella. L'expressió em va fer preguntar-me si de vegades la nostra vida comunitària també pot esdevenir una mica LAT: vivim junts, però ens sentim sols. Aquí no em refereixo a aquella solitud fructífera i necessària, sinó a la que causa aïllament i que percebem com a indiferència.

Hi ha persones que comparteixen poc en la comunitat i que, tot i així, s'expressen lliurement en contactes virtuals. A casa semblen bastant seriosos, sempre molt ocupats en els seus assumptes, i només es mostren i viuen més lliurement fora de la comunitat. A la missió, davant dels altres, m'obro, em dono, ofereixo la meua perla... mentre que a casa només els deixo veure la closca que la protegeix. Toni Catalá ho va expressar amb la seva claredat característica: «La trampa és que ens perdem el concret, el molt concret, la realitat 'roïnosa', feliç, emocionant, sovint devastadora, que és la vida dels homes i dones concrets amb qui vivim, sentim, gaudim i patim. Necessitem molta lucidesa perquè no ens escapem cap al global i perdem de vista el concret».

Tot i que fa anys que diem que som una comunitat per a la missió i una comunitat com a missió, aquesta segona afirmació és més difícil de posar en pràctica. Hem de créixer en la convicció que la comunitat és un espai per a la missió en si mateixa. Crec que en l'experiència de les dones és important cuidar aquest primer cercle, perquè si està ben establert, si té profunditat i lluminositat, tindrà un impacte positiu en la vibració i l'expansió de tots els altres, com uns cercles concèntrics que es despleguen des de dins cap a fora. El Regne comença a casa i el teixim a través d'una presència més gratuïta en la vida de la comunitat.

Des d'aquest arrelament, també podem experimentar una gran obertura i noves possibilitats a través de comunitats ampliades. Observo que les dones mostren més complicitat i entusiasme a l'hora de participar en els intercanvis i projectes intercongregacionals que estan sorgint; entre els homes, en general, sembla que és una mica més difícil o encara no han sentit la urgència de fer-ho.

La invitació d'Ignasi a l'inici dels Exercicis és molt necessària en la nostra vida quotidiana, com una invitació a trobar el principi i fonament de la comunitat: viure buscant i escollint allò que millor condueix a la fi per a la qual hem estat cridats juntament amb els altres. Podem portar una vida comunitària autogestionada, on procuro assegurar-me que els altres interfereixin el mínim possible en els meus assumptes, que em deixin fer les meves coses i jo els deixi fer les seves; que no ens treguem mútuament de les nostres zones de confort.

Ens fem poques preguntes i fem pocs compromisos. El fruit d'una vida així minva la fecunditat del cos apostòlic i exerceix poca atracció cap al món exterior.

Quan gestionem el nostre temps i espai sense tenir gaire en compte les persones amb qui vivim, la crida a la comunitat s'atenua i la nostra percepció de la realitat es tenyeix amb el possessiu «meu»: «el meu temps, les meves tasques, el meu mòbil», i l'immens potencial d'una vida compartida s'esvaeix. L'individualisme imperant s'esmunia subtilment en la nostra sensibilitat, adormint-nos a tot allò que implica pensar i gestionar la nostra vida en relació amb els qui tenim més a prop.

Com decideixo viure en comunitat? Quant de temps lliure hi dedico? Sovint comentem en els nostres cercles, fins i tot amb el risc de caure en certs clixés, que els homes estan més centrats en els seus assumptes, són més autònoms (no necessiten justificar tant el que fan), tenen temps i espai per al que fan i, en ocasions, com va assenyalar el mateix Kolvenbach, poden viure en comunitat «com a convidats més o menys col·laboradors a les cases». Ens sentim exigides en molts fronts alhora, som més concretes a l'hora de cuidar el nostre propi hàbitat, vivim menys amb el cap i més amb les mans, i també gastem més energia en els detalls i les friccions de conviure; d'alguna manera, ens involucrem més i ens complicem amb la lletra petita de la vida quotidiana.

Tots sabem que no hi ha formació per a una vida compartida que no impliqui una experiència saludable de solitud. Hem d'aprendre a viure una solitud apostòlica, que no és una temptació a l'escapisme, ni una indiferència envers les altres presències, sinó un lloc de trobada més profunda amb la solitud de Déu i dels altres. Som conscients de com les "distraccions tecnològiques" s'han colat en la nostra intimitat i han alterat les nostres maneres de comunicar-nos. Les comunicacions virtuals ens han portat grans beneficis, però també ens han tret gran part d'aquella solitud beneïda i necessària.

Fa anys, un company em va dir en una assemblea: «Abans, quan anàvem a dormir, passàvem per la capella; ara ho hem substituït per la sala d'ordinadors». Ni tan sols cal anar a la sala: amb els telèfons intel·ligents, la pantalla del mòbil esdevé l'última cosa que mirem quan anem a dormir i la primera que obrim quan ens llevem, i no ho dic només de segona mà.

Necessitem amb urgència recuperar espais interiors de silenci i posar en pràctica en la nostra vida personal i comunitària les "normes per ordenar-nos a Internet" que ja circulen; cercar i triar allò que millor ens condueixi a viure d'una manera senzilla i connectada en un món complex, on molts queden aïllats.

CONFIAR ELS UNS EN ELS ALTRES

Quan se'ns crida a viure amb altres persones, se'ns convida a considerar cadascuna d'elles com si ens haguessin estat confiades personalment (cf. Jn 21,15), com si cada membre de la comunitat tingués alguna cosa a veure amb el meu seguiment de Jesús en aquest temps i lloc particulars; són el meu primer vincle amb el Regne, el que els passa em pertany, les seves alegries i penes han de trobar ressonància en mi. I no hi ha cap ascens possible a Jerusalem que no estigui tenyit de les petites passions de la vida en comú. Aquest sentit d'interdependència, quan és saludable, genera contactes humanitzadors tant dins com fora de casa. Aquests contactes requereixen gestos diaris que enforteixen els llaços: interès mutu, una paraula d'ànim i de complicitat, una proximitat silenciosa davant dels dolors i les pèrdues no confessades, anticipar-se a les necessitats dels altres... i tants petits gestos que maximitzen el valor de viure junts.

La comunitat és el lloc on podem exercitar el nostre amor, afecte i interès diàriament. El contacte diari modela i humanitza. Les relacions habituals ens desgasten i són, alhora, el principal taller on es polixen la resistència i les arestes del jo. És clar que no escollim amb qui vivim i que no els podem canviar, ni esperar que ens entenguin, ni que siguin els nostres amics si el do no es dóna... Però un cop tot això s'accepta, necessito creure que les vides d'aquestes persones amb qui comparteixo la llar tenen alguna cosa a veure amb mi i que el meu camí cap a Déu avui passa per elles; llavors estic preparat per acollir aquesta crida com una benedicció i un repte: és un Altre qui ens ha unit per anar més enllà de nosaltres mateixos.

Quan es preguntava a les ames del desert com saber si una deixeble estava molt a prop de Déu, deien una cosa semblant a aquesta: «Si cobreix la fragilitat de la seva germana amb tendresa». La compassió va portar aquestes mestres espirituals a una comprensió aguda de les lluites internes dels altres.

Cultivaven un cor tendre, vulnerable i expansiu, i rebutjaven amb fermesa qualsevol actitud crítica o censoradora; ensenyaven que el coneixement de si mateix és essencial per viure junts, perquè la consciència de les nostres pròpies febleses és una oportunitat per aprofundir la nostra compassió envers les febleses dels altres i alleugerir les seves càrregues. Per a ells, la nostra relació amb les nostres germanes i germans reflecteix la mesura de la nostra vida interior; som terapeutes els uns dels altres en la nostra vida quotidiana.

I només quan ens atrevim a mostrar la nostra pròpia vulnerabilitat, quan deixem anar les nostres defenses, paradoxalment també ens fem capaços de sanar.

Hem de crear espais amplis de confiança i creure, com diu Toni Catalá, «que la realitat dóna més de si mateixa», que l'altre dóna més de si mateix i que no tenim ni idea de les pors que travessen el seu cor.

Quan he acompanyat persones de la mateixa comunitat, ho he pogut veure amb més claredat: la necessitat que té cada persona d'apreciació i reconeixement, i la incomoditat a l'hora d'expressar afecte. Desitgem una vida més càlida, més evangèlica, de més interès mutu, però no sabem com generar-la, i voler tenir raó ens juga males passades. Tot forma part del teixit del nostre camí cap a Déu, perquè sense aquestes petites humiliacions diàries, com podríem atrevir-nos a apel·lar al desig de conformar-nos al Jesús pobre i humil?

Hi ha una frase de Madeleine Delbrel que em colpega cada vegada que hi torno: «Ens enganyem si pensem que podem adoptar una mena d'immobilitat sense conseqüències. Quan no som una font de felicitat, és rar que no causem almenys un petit mal». Si no fem una mica feliços les persones amb qui vivim, és probable que les ferim sense voler. Hem de demanar-ho com el nostre pa de cada dia: ser una benedicció per a les persones amb qui compartim la vida, ser una font de joia per a elles. Si vivim aquest primer cercle en l'esperit de la Visitació, des de l'embrió de la comunitat ens expandirem cap a fora i les nostres comunitats podran esdevenir una bona notícia per als pobres i els petits.